МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ХДАДМ
Протокол № 28 від 25 серпня 2026 року
Голова Вченої ради, ректор
_____Олександр СОБОЛЄВ

Введено в дію наказом ректора
від 25 серпня 2026 року № 115-ОП

ПОЛОЖЕННЯ ПРО НЕФОРМАЛЬНУ ТА ІНФОРМАЛЬНУ ОСВІТУ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ХАРКІВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЇ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Харків 2026

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення про неформальну та інформальну освіту учасників освітнього процесу Харківської державної академії дизайну і мистецтв (далі - Положення) визначає вимоги до організації та визнання неформальної та інформальної освіти у Харківській державній академії дизайну і мистецтв (далі - Академія).

1.2. Положення розроблено у відповідності до вимог Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Наказу МОН України від 08.02.2022 р. № 130 «Про затвердження Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» та внутрішніх нормативних документів Академії.

1.3. Неформальна та інформальна освіта є обов'язковою складовою безперервного особистісного та професійного розвитку всіх учасників освітнього процесу Академії. Результати, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в Академії в порядку, визначеному чинним законодавством та цим Положенням.

ІІ. СУТНІСТЬ ТА МЕТА НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

2.1. **Неформальна освіта** - це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій.

2.2. **Неформальна освіта** – це освіта інституціолізована, цілеспрямована та спланована освітнім закладом або іншою організацією чи установою, проте не передбачає чітко визначеної структурної послідовності освітніх компонент і може бути різною за тривалістю та інтенсивністю, є додатковою, альтернативною та/або доповнювальною до формальної освіти.

2.3. *Метою неформальної освіти* є забезпечення права осіб будь-якого віку на навчання впродовж життя задля набуття, розвитку та підтримки компетентностей, що необхідні для оптимальної професійної й особистісної самореалізації у сучасному швидкозмінному світі.

2.4. *Формами неформальної освіти є:* очні та/або дистанційні курси особистісного саморозвитку та підвищення кваліфікації, семінари,

конференції, творчі групи, тренінги, майстер-класи, круглі столи, майстерні, вебінари, комп'ютерні та мовні курси, творчі студії, інші освітні ініціативи, спрямовані на розвиток додаткових умінь та навичок.

2.5. *Результатами навчання є* знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності та інші компетентності, які може продемонструвати особа після завершення навчання або набуття практичного досвіду;

2.6. *Визнання результатів навчання* — встановлення відповідності результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, програмним результатам навчання, компетентностям або освітнім компонентам відповідної освітньої програми.

III. СУТНІСТЬ ТА МЕТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

3.1. **Інформальна освіта (самоосвіта)** – це освіта, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю, родиною чи дозвіллям.

3.2. **Інформальна освіта** (самоорганізована освіта, самоосвіта, навчання виходячи з досвіду та через досвід) – це індивідуальна пізнавальна діяльність людини, цілеспрямована і спланована, але не інституціоналізована, не структурована ні за програмними цілями, ні за тривалістю і здебільшого не передбачає сертифікації.

Інформальна освіта не обмежується часовими рамками, не обов'язково має системний характер, не має вікових, професійних чи інтелектуальних обмежень щодо учасників.

3.3. *Метою інформальної освіти* є перетворення людиною культурного та освітнього потенціалу суспільства у дієві фактори свого розвитку, формування позиції критичного ставлення до себе та результатів своєї діяльності.

3.4. Інформальна освіта реалізується за рахунок власної активності особистості в навколишньому культурно-освітньому середовищі, виходячи з чого, *формами інформальної освіти* можна визначити: самоосвіту, читання, цілеспрямоване спілкування, перегляд кінофільмів, телепередач, відвідування гуртків, театрів, музеїв, виставок, інших установ культури, подорожі, екскурсії тощо.

IV. РЕАЛІЗАЦІЯ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ В АКАДЕМІЇ

4.1. Неформальна освіта в Академії реалізується:

- за освітніми програмами підвищення кваліфікації та стажування, що передбачають удосконалення фахового рівня особи з відповідної предметної та/або наукової галузі,
- за програмами тренінгів за певними тематичними спрямуваннями;
- за програмами конференцій, семінарів, круглих столів, майстер-класів тощо.

4.2. Особам, які успішно опанували відповідну програму неформальної освіти в Академії та склали підсумкову атестацію (тестування, написання і захисту випускної роботи тощо), видаються такі документи:

- за результатами успішного завершення курсів (тренінгів) певного тематичного спрямування видається відповідний сертифікат;

- за результатами участі в конференціях, семінарах, круглих столах, майстер-класах тощо видаються відповідні сертифікати.

4.3. Інформальна освіта в Академії реалізується шляхом участі здобувачів вищої освіти/слухачів, викладачів та співробітників Академії в різних гуртках, наукових товариствах, творчих об'єднаннях, спортивних секціях тощо.

V. ПОРЯДОК ТА ПРОЦЕДУРИ ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Академія забезпечує право здобувачів вищої освіти на визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, у межах та порядку, визначених законодавством і цим Положенням.

Визнання результатів навчання може здійснюватися щодо обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом.

5.1. Порядок визнання результатів неформальної та інформальної освіти здобувачів вищої освіти Академії бакалаврського/магістерського рівнів освіти:

5.1.1. Визнання результатів навчання неформальної освіти здійснюється за відповідною заявою здобувача на ім'я декана факультету, до якої додаються документи (сертифікати, свідоцтва, дипломи, витяги з програм навчання. описи освітніх програм або курсів, відомості про тривалість навчання, результати оцінювання. документи, що підтверджують практичний досвід, професійну, творчу, громадську чи іншу діяльність тощо), які підтверджують ті компетентності, які здобувач отримав під час навчання.

Документи, які підтверджують результати неформальної/інформальної освіти, надані іноземною мовою, необхідно перекласти українською.

5.1.2. Визнання результатів навчання здійснюється, як правило, до початку семестру, у якому відповідно до навчального плану передбачено вивчення відповідного освітнього компонента, або в інші строки, визначені Академією. Обсяг визнання результатів неформальної освіти не повинен перевищувати 10% від загального обсягу відповідної освітньої програми, що становить 5 кредитів для першого (бакалаврського) рівня) та 5 кредитів для другого (магістерського) рівня.

5.1.3. Результати інформальної освіти, пов'язані з професійною (навчальною), громадською та іншою діяльністю та сприяють розширенню професійних (навчальних) знань та умінь, зараховуються при визначенні додаткових балів під час формування рейтингу успішності в індивідуальному порядку.

5.1.4 Для визнання результатів навчання у неформальній освіті розпорядженням декана (або наказом ректора — у випадках, визначених локальними актами Академії) створюється предметна комісія у складі завідувача відповідної кафедри, гаранта освітньої програми, науково-педагогічних працівників, які забезпечують викладання відповідного освітнього компонента та інших працівників Академії (за потреби).

5.1.5 Предметна комісія визначає метод оцінювання результатів навчання відповідно до навчального плану, розглядає надані документи, проводить співбесіду зі здобувачем, встановлює відповідність заявлених результатів навчання вимогам освітньої програми, визначає форму та методи оцінювання, ухвалює рішення про:

- повне визнання результатів навчання;
- часткове визнання результатів навчання;
- необхідність проходження додаткового оцінювання;
- відмову у визнанні результатів навчання.

5.1.6 Під час ухвалення рішення комісія враховує відповідність результатів навчання програмним результатам навчання, сформованість компетентностей, обсяг та зміст навчання, рівень складності, актуальність здобутих знань і навичок, наявність підтвердження достовірності поданих документів, можливість досягнення результатів навчання, передбачених освітнім компонентом.

5.1.7 Якщо комісія вважає за необхідне провести перевірку результатів навчання, то здобувача ознайомлюють з програмою освітнього компонента та переліком питань, які виносяться на підсумкове оцінювання. Якщо навчальним планом передбачено виконання відповідної роботи з даної дисципліни (курсова робота/проєкт, творча робота, захист портфоліо тощо) чи виникає потреба у додатковому оцінюванні, то здобувача ознайомлюють з переліком тем/завдань, з критеріями оцінювання та правилами оскарження результатів.

5.1.8 Строк підготовки здобувача до додаткового оцінювання становить до 10 робочих днів з дня повідомлення про відповідне рішення комісії, якщо інше не визначено комісією з урахуванням специфіки освітнього компонента.

5.1.9 Оцінювання результатів навчання здійснюється за шкалою оцінювання, що застосовується в Академії. Результати вважаються такими, що підлягають зарахуванню, якщо здобувач отримав мінімальний позитивний результат, установлений локальними нормативними актами Академії. Якщо здобувач

отримав менше 60 балів, то йому не зараховуються результати навчання у неформальній освіті.

5.1.10 За підсумками оцінювання комісія формує протокол (атестаційний лист), у якому міститься висновок про зарахування (повністю або частково), відмови у зарахуванні освітнього компонента. Цей протокол (атестаційний лист) надається до деканату для подальшого оформлення результатів в установленому порядку.

5.1.11 У разі негативного висновку/незгоди з рішенням предметної комісії щодо визнання результатів навчання здобувач має право звернутися з апеляцією до першого проректора з науково-педагогічної роботи ХДАДМ протягом трьох робочих днів з дати ознайомлення з рішенням.

5.1.12 Відповідно до апеляції проректор створює наказом апеляційну комісію у складі: уповноваженої особи з питань запобігання корупції, декана факультету (або представника адміністрації), науково-педагогічних працівників, які не брали участі в первинному оцінюванні, інших осіб (за потреби).

5.1.13 Апеляційна комісія розглядає подані матеріали, за потреби заслуховує здобувача, членів предметної комісії та за результатами розгляду скарги приймає обґрунтоване рішення про повне або часткове задоволення скарги чи про залишення поданої скарги без задоволення.

Рішення апеляційної комісії оформлюється протоколом і доводиться до відома здобувача в установленому порядку.

5.1.14 Члени предметної та апеляційної комісій зобов'язані дотримуватися принципів об'єктивності, неупередженості, доброчесності, конфіденційності та запобігання конфлікту інтересів.

5.1.15 Питання, не врегульовані цим Положенням, вирішуються відповідно до законодавства України, Статуту Академії та інших локальних нормативних актів Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

VI. ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ.

6.1. ***Специфіка та види результатів навчання, що підлягають визнанню:***

6.1.1. Результати неформальної та інформальної освіти здобувачів третього рівня вищої освіти підлягають визнанню за умови їх відповідності фокусу освітньо-наукової програми (ОНП), спеціальності та напряму наукових досліджень аспіранта:

1. Сертифіковане навчання та курси: проходження сертифікованих курсів на міжнародних та національних освітніх платформах (Coursera, edX, Udemy тощо),

участь у міжнародних або всеукраїнських школах молодих науковців, літніх/зимових наукових школах;

2. Науково-дослідницьке стажування: участь у сертифікованих програмах стажування, тренінгах, воркшопах у вітчизняних та іноземних закладах вищої освіти, наукових установах чи інноваційних центрах

3. Розвиток спеціальних компетентностей: проходження спеціалізованого навчання з методології наукових досліджень, академічного письма, академічної доброчесності, комерціалізації наукових розробок, аналізу даних (R, Python, SPSS тощо) та написання грантових заявок;

4. Інформальна освіта та науково-практичний досвід: самостійно набуті компетентності, підтверджені наявністю одноосібних або у співавторстві наукових публікацій у виданнях, що індексуються у базах даних Scopus / Web of Science, наявністю патентів/авторських свідоцтв, практичним досвідом виконання науково-дослідних проєктів або участі у грантах.

6.2. Обсяги та об'єкти перезарахування.

6.2.1. Визнані результати неформальної та інформальної освіти здобувачів PhD можуть бути перезараховані як:

1. вибіркові освітні компоненти (дисципліни за вибором аспіранта) - у повному обсязі або частково;

2. окремі модулі/змістові частини обов'язкових дисциплін - за погодженням із викладачем дисципліни та гарантом ОНП;

3. науково-педагогічна або дослідницька практика - за умови підтвердження наявності відповідного педагогічного досвіду у ЗВО або практичного досвіду виконання наукових досліджень за темою дисертації.

6.2.2. Сукупний обсяг результатів неформальної освіти, що підлягає перезарахуванню в межах освітньої складової ОНП, не може перевищувати 30% від загальної кількості кредитів ECTS, передбачених навчальним планом для даної освітньо-наукової програми.

6.2.3. Результати інформальної освіти підлягають оцінюванню Фаховою комісією і можуть бути зараховані в обсязі не більше 15% від загального обсягу освітньої складової ОНП.

6.3. Процедура розгляду та прийняття рішення для аспірантури.

6.3.1. Для розгляду заяви аспіранта щодо визнання результатів неформальної або інформальної освіти формується Фахова комісія з визнання результатів навчання за ОНП, до складу якої обов'язково входять:

1. гарант відповідної освітньо-наукової програми (голова комісії);

2. науковий керівник здобувача;

3. викладач(і), відповідальний(і) за забезпечення відповідного освітнього компонента / керівник практики;

4. завідувач аспірантури.

6.3.2. Обов'язковою умовою розгляду документів аспіранта є наявність письмового висновку (письмової згоди) наукового керівника щодо доцільності перезарахування відповідних результатів та їх відповідності індивідуальному плану наукової роботи аспіранта.

6.3.3. При оцінюванні результатів інформальної освіти Фахова комісія проводиться обов'язковий підтверджувальний захід (співбесіда, захист наукового звіту або презентація результатів здобутків).

6.3.4. Рішення Фахової комісії оформлюється протоколом та є підставою для внесення змін або позначок про перезарахування до Індивідуального навчального плану аспіранта.

VI. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. У випадку форс-мажорних обставин, стихійних лих, техногенних катастроф, військових дій тощо, Академія залишає за собою право зміни дій цього Положення, керуючись розпорядженнями та наказами ректора Академії.

Додаток 1

Декану факультету _____

_____

ПІБ _____

денна/заочна форма здобуття освіти,
контракт/бюджет
тел.:

Заява

Прошу визнати результати інформальної/неформальної освіти

_____

(прізвище, ім'я, по батькові заявника)

_____

(документ, що посвідчує особу)

_____

(місце проживання: поштовий індекс, область, район, населений пункт, вулиця, номер: будинку, квартири заявника)

_____

(освітній рівень, на який претендує заявник)

_____

(визнання результатів навчання здобутих у неформальній та неформальній освіті)

_____

(назва навчальної дисципліни)

_____

(додаткові відомості)

Даю згоду на обробку моїх персональних даних

Дата **Підпис**

Додаток 2

Відомості про здобуті результати навчання

Результати навчання
(вказуються здобуті результати навчання)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____ _____

(Дата) *Підпис* *(Прізвище, ініціали заявника)*

Додаток 3

Атестаційний лист

1. Підстави для розгляду питання про визнання результатів навчання здобутих у неформальній/інформальній освіті

_____

2. Галузь знань _____
3. Спеціальність _____
4. Чи подані документи заявником у повному обсязі? (Так/Ні) _____

_____

(інформація про відсутність обов'язкових для подання документів)

Чи правильно заповнені документи заявником? (Так/Ні) _____

_____

(інформація про неправильно заповнені документи заявником)

Рішення про проведення атестації або повернення документів без розгляду

_____

(номер та дата розпорядження декана, зміст прийнятого рішення)

5. Затверджений склад комісії для атестації заявника _____

_____

(дата і номер розпорядження/наказу)

_____

(прізвище, ініціали, науковий ступінь, вчене звання, педагогічна категорія, посада голови та членів комісії)

6. Дата надання (надсилання) запрошення заявнику _____
7. Строки проведення атестації _____
8. Атестація заявника:

Форма атестації:	Зараховані дисципліни (практики, курсові чи творчі роботи, форми атестації здобувача вищої освіти)	Зараховані кредити	Оцінки

9. Рішення комісії: _____

_____

_____

_____ Декан факультету _____

(дата) *(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)*